

TEISINGUMO TEISMO (plenarinė sesija) SPRENDIMAS
2004 m. birželio 22 d.*

Byloje C-42/01,

Portugalijos Respublika, atstovaujama L. I. Fernandes ir L. Duarte, padedanų advokato M. Marques Mendes, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujamą P. Oliver ir M. França, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

dėl 2000 m. lapkričio 22 d. Komisijos sprendimo Nr. C(2000) 3543 galutinis-PT, susijusio su procedūra, numatyta 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (Byla Nr. COMP/M.2054 – *Secil/Holderbank/Cimpor*), panaikinimo,

* Proceso kalba: portugalų.

TEISINGUMO TEISMAS (plenarinė sesija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai: P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet ir J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai: A. La Pergola, R. Schintgen, N. Colneric ir S. von Bahr (pranešėjas),

generalinis advokatas A. Tizzano,
sekretorė M. Múgica Arzamendi, vyriausioji administratorė,

atsižvelgdamas į pranešimą apie bylą,

išklausęs šalis 2003 m. rugsėjo 9 d. posėdyje,

susipažinęs su 2004 m. sausio 22 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Pagal EB 230 straipsnio pirmą punktą pareikštu ieškiniu, kurį Teisingumo Teismo sekretoriatas gavo 2001 m. vasario 1 d., Portugalijos Respublika prašo panaikinti 2000 m. lapkričio 22 d. Komisijos sprendimą Nr. C(2000) 3543 galutinis-PT, susijusį

su procedūra, numatyta 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 21 straipsnyje (Byla Nr. COMP/M.2054 – *Secil/Holderbank/Cimpor*, toliau – ginčijamas sprendimas).

Ieškinio pagrindas

Bendrijos teisės aktai

- 2 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 395, p. 1) su pakeitimais, padarytais 1997 m. birželio 30 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1310/97 (OL L 180, p. 1, toliau – reglamentas dėl koncentracijų), 4 straipsnio 1 dalis nustato:

„Apie šiame reglamente apibrėžtas Bendrijos mastu vykdomas koncentracijas ne vėliau kaip per savaitę nuo sutarties sudarymo, viešojo konkurso paskelbimo arba kontrolinio įmonės akcijų paketo įsigijimo pranešama Komisijai. Savaitė pradedama skaičiuoti įvykdžius pirmąjį iš pirmiau nurodytų veiksmų.“

- 3 Pagal reglamento dėl koncentracijų 6 straipsnio 1 dalį Komisija nagrinėja pranešimus iš karto juos gavusi.

- 4 Iš reglamento dėl koncentracijų 10 straipsnio 1 dalies išplaukia, kad Komisija turi per vieną mėnesį išnagrinėti, ar pradėti formalią tyrimo procedūrą dėl to, kad Bendrijos mastu vykdoma koncentracija yra suderinama su bendrąja rinka. Vadovaujantis to paties straipsnio 3 dalimi, sprendimas dėl koncentracijos pripažinimo nesuderinama su bendrąja rinka turi būti priimamas ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo formalios procedūros pradžios.

- 5 Reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnis numato:

„1. Komisija turi išimtinę kompetenciją priimti šiame reglamente numatytus sprendimus, kuriuos gali peržiūrėti Teisingumo Teismas.

2. Valstybės narės negali taikyti savo nacionalinių konkurencijos teisės aktų Bendrijos mastu vykdomai koncentracijai.

<...>

3. Nepaisydamos 1 ir 2 dalių, valstybės narės gali imtis atitinkamų priemonių kitiems šiame reglamente nenagrinėjamiems teisėtiems, su bendraisiais Bendrijos teisės principais ir kitomis jos nuostatomis suderinamiems interesams apsaugoti.

Valstybės saugumas, žiniasklaidos pliuralizmas ir priežiūros taisyklės turi būti laikomi 1 dalyje nurodytais teisėtais interesais.

Imtis pirmiau nurodytų priemonių dėl bet kokių kitų viešųjų interesų suinteresuota valstybė narė gali tik apie juos iš anksto pranešusi Komisijai bei šiai juos pripažinus, įvertinus jų atitiktį bendriesiems Bendrijos teisės principams ir kitoms jos nuostatoms. Komisija informuoja suinteresuotą valstybę narę apie savo sprendimą per vieną mėnesį nuo pranešimo.“

Nacionaliniai teisės aktai

- 6 Šiame procese Portugalijos teisės sistemoje privatizaciją teisiškai reglamentuoja 1990 m. balandžio 5 d. Pagrindų įstatymas Nr. 11/90 dėl privatizacijų (*Diário da República* I, A serija, Nr. 80, 1990 m. balandžio 5 d., p. 1664) ir pagal šį pagrindų įstatymą priimtas 1993 m. lapkričio 15 d. Dekretas-įstatymas Nr. 380/93 (*Diário da República* I, A serija, Nr. 267, p. 6362). Dekretas-įstatymas Nr. 380/93 nustato ir reglamentuoja specialią valstybės priežiūros procedūrą, taikomą privatizuojamų įmonių akcininkų struktūrų raidai. Įsigyjant ne visiškai privatizuotų įmonių kapitalo dalį, suteikiančią daugiau kaip 10 % balsų, pagal šio dekreto-įstatymo 1 straipsnį reikia finansų ministro leidimo.

Bylos aplinkybės

- 7 2000 m. birželio 15 d. *Secilpar SL*, pagal Ispanijos teisę įsteigta įmonė (toliau – *Secilpar*), kurios 100 % akcijų paketą kontroliuoja *Secil-Companhia Geral de Cale Cimento, SA*, pagal Portugalijos teisę įsteigta įmonė (toliau – *Secil*), paskelbė preliminarų pranešimą dėl oficialaus pasiūlymo pirkti *Cimpor-Cimentos de Portugal SGPS, SA*, pagal Portugalijos teisę įsteigtos įmonės (toliau – *Cimpor*), kontrolinį akcijų paketą. *Cimpor* yra buvusi valstybinė įmonė, privatizuota 1994 m. pradžioje,

kurioje Portugalijos valstybė, laipsniškai pardavusi savo akcijų dalis, oficialaus pasiūlymo paskelbimo metu turėjo 12,7 % akcijų, iš kurių 10 % suteikė specialiąsias teises. Preliminariame pranešime buvo nurodyta, kad *Holderbank Financière Glaris, SA*, pagal Šveicarijos teisę įsteigta įmonė (toliau – *Holderbank*), veikė kartu su *Secilpar* ir *Secil*.

8 Pagal šį preliminarų pranešimą dėl oficialiojo pasiūlymo taikomos tokios sąlygos:

— pasiūlymą priima akcininkai, turintys ne mažiau kaip 67 % *Cimpor* akcijų,

— pasibaigia Portugalijos valstybės specialiosios teisės, kuriomis pastaroji naudojosi kaip *Cimpor* akcininkė,

— panaikinami balsavimo teisės įgyvendinimo apribojimai, numatyti *Cimpor* bendrovės sutartyje.

9 Vadovaudamiesi Dekretu-įstatymu Nr. 380/93, 2000 m. birželio 16 d. *Secilpar* ir *Holderbank* paprašė Portugalijos finansų ministro paskelbti oficialų pasiūlymą pirkti kontrolinį akcijų paketą ir leisti įsigyti iki 100 % *Cimpor* akcijų kapitalo su teise balsuoti laikantis, *inter alia*, oficialiajame pasiūlyme nurodytų sąlygų.

- 10 Prašyme buvo patikslinta, kad pirmajame etape pasiūlymu siekiama įsigyti iki 100 % *Cimpor* akcijų per specialiai įsteigtą bendrovę *Secilpar*. Antrajame etape *Secil* ir *Holderbank* turėjo pasidalyti *Cimpor* aktyvus, kad galiausiai *Secil* perimtų *Cimpor* veiklą Ispanijoje ir Egipte, taip pat dalį veiklos Brazilijoje, o *Holderbank* – *Cimpor* veiklą Portugalijoje, Maroke, Tunise ir Mozambike, taip pat kitą jos veiklos dalį Brazilijoje.
- 11 Pagal reglamento dėl koncentracijų 4 straipsnį 2000 m. liepos 4 d. Komisija gavo pranešimą dėl koncentracijos projekto, kurios metu pagal 2000 m. birželio 15 d. pateiktą oficialųjį pasiūlymą pirkti kontrolinį akcijų paketą *Holderbank* ir *Secil* įsigytų, atsižvelgiant į reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punktą, bendrą *Cimpor* kontrolę (žr. preliminarų pranešimą dėl oficialaus pasiūlymo dėl koncentracijos, OL C 198, p. 5, toliau – 2000 m. liepos 4 d. pranešimas).
- 12 2000 m. liepos 5 d. dekretu finansų ministras atmetė 2000 m. liepos 16 d. prašymą ir nurodė, kad Portugalijos valstybė nenori atsakyti savo specialiųjų teisių, kuriomis ji naudojosi kaip *Cimpor* akcininkė, ir prieštaravo, kad būtų panaikinti *Cimpor* bendrovės sutartyje nustatyti apribojimai dėl naudojimosi balsavimo teise.
- 13 2000 m. liepos 7 d. raštu, atsakydama į prieš dieną gautą laišką, *Secil* pranešė *Comissão do Mercado de Valores Mobiliários* (Vertybinių popierių rinkos komisija, toliau – VPRK) apie savo ketinimus, susijusius su oficialiuoju pasiūlymu pirkti kontrolinį akcijų paketą. Vadovaudamiesi Dekretu-įstatymu Nr. 380/93, tą pačią dieną *Secilpar* ir *Holderbank* finansų ministrui pateikė naują prašymą dėl daugiau kaip 10 % *Cimpor* akcijų, pirmiausia rinkoje, įsigijimo. Šiuo prašymu jos visų pirma atsisakė oficialiojo pasiūlymo pirkti kontrolinį akcijų paketą sąlygos dėl Portugalijos valstybės, kaip *Cimpor* akcininkės, specialiųjų teisių pabaigos.

- 14 2000 m. liepos 20 d. Komisija įvertinusi, kad 2000 m. liepos 4 d. pranešimas buvo neišsamus, paprašė šalių jį papildyti iki 2000 m. rugpjūčio 28 d. Atsižvelgus į šalių prašymą šis laikotarpis buvo pratęstas iki 2000 m. rugsėjo 15 d. Tačiau, kadangi šalys nepateikė prašomos informacijos, Komisija sustabdė koncentracijos tyrimą.
- 15 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretu finansų ministras, viena vertus, nurodė, kad *Cimpor* visuotiniam akcininkų susirinkimui atmetus pasiūlymą panaikinti balsavimo teisės įgyvendinimo apribojimus, oficialusis pasiūlymas pirkti kontrolinį akcijų paketą, atrodo, prarado teisinę galią. Kita vertus, ministras dar kartą atmetė *Secilpar* ir *Holderbank* prašymą nurodydamas, kad šalių tikslai apskritai prieštaravo pakartotinio privatizavimo tikslams. 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretas nurodė atmetimo motyvus:
 - i) įsigijusi akcijas, *Cimpor* pasitrauktų iš Portugalijos kapitalo rinkos;
 - ii) pareiškėjo verslo planas yra nesuderinamas su Portugalijos vyriausybės strategija, susijusia su restruktūrizavimo sektoriumi;
 - iii) įsigijimas kliudytų Portugalijos valstybei parduoti savo *Cimpor* akcijas tinkamomis ekonominėmis bei finansinėmis sąlygomis, taip pat
 - iv) įsigijimas paskatintų vienodo požiūrio principo pažeidimą paskutiniame *Cimpor* privatizavimo proceso etape.

- 16 Tačiau siekdama atsižvelgti į Portugalijos valdžios institucijų išreikštą susirūpinimą 2000 m. rugpjūčio 11 d. *Secilpar* pranešė VPRK apie tam tikrus preliminarų pranešimo dėl oficialaus pasiūlymo pirkti *Cimpor* kontrolinį akcijų paketą pakeitimus.
- 17 Tos pačios dienos rašte VPRK, atsižvelgdama į 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretą ir manydama, kad oficialaus pasiūlymo pakeitimai tapo nebereikalingi, informavo *Secilpar* apie savo sprendimą įsakyti atšaukti šios įmonės oficialųjį pasiūlymą pirkti kontrolinį akcijų paketą.
- 18 2000 m. rugpjūčio 16 d. raštu finansų ministro kabineto vadovas Komisijos nario, atsakingo už konkurencijos politiką, kabineto vadovui privačiai pateikė 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekreto kopiją.
- 19 Šis Komisijos narys 2000 m. rugsėjo 21 d. raštu informavo finansų ministrą apie 2000 m. liepos 4 d. pranešimą ir nurodė, kad pagal pirminį Komisijos vertinimą Portugalijos Respublika, iš anksto nepranešusi Komisijai apie savo ketinimus neleisti koncentracijos, taip pat – apie interesus, kuriuos ji nori apsaugoti priėmusi šią priemonę, neįvykdė savo įsipareigojimų pagal Bendrijos taisykles koncentracijų kontrolės srityje.
- 20 Šiame rašte dar buvo patikslinta, kad atrodė, jog nusprendama prieštarauti *Secil* ir *Holderbank* oficialiajam pasiūlymui įsigyti *Cimpor* ir prieš priimdama nagrinėjamas

priemonės nepranešusi Komisijai apie savo motyvus bei nesuteikusi šiai galimybės įvertinti tų viešojo intereso motyvų atitikimo Bendrijos teisės aktus, Portugalijos Respublika neįvykdė savo įsipareigojimų pagal reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalį. Jeigu Komisija prieitų prie išvados, kad motyvai, kuriais remėsi Portugalijos Respublika, neatitiko nė vienos iš reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalyje paminėtų trijų sąlygų, Komisija gali imtis toje nuostatoje numatytų priemonių. Dėl šio klausimo Portugalijos Respublikos buvo paprašyta pateikti savo pastabas ne vėliau kaip iki 2000 m. spalio 5 d.

- 21 Be to, tame 2000 m. rugsėjo 21 d. rašte buvo nurodyta: jeigu Komisija padarytų išvadą, kad finansų ministro dekretai nebuvo pagrįsti kitų teisėtų interesų apsauga reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies prasme, ji imtųsi reikiamų priemonių. Šiuo klausimu Portugalijos Respublikai taip pat buvo pasiūlyta pateikti savo pastabas ne vėliau kaip 2000 m. spalio 5 d.
- 22 2000 m. spalio 3 d. raštu finansų ministras atsakė, kad jis *Secilpar* ir *Holderbank* oficialiojo pasiūlymo pirkti kontrolinį akcijų paketą atžvilgiu taikė ne Portugalijos konkurencijos teisės aktus, bet Dekretą-įstatymą Nr. 380/93. Jis taip pat nurodė, kad paskutinis privatizavimo etapas tuoj įvyks, dėl ko bus atšauktos specialiosios teisės, kuriomis Portugalijos valstybė naudojosi kaip *Cimpor* akcininkė, tad Dekretas-įstatymas Nr. 380/93 nebebus taikomas *Cimpor* akcijoms įsigyti.
- 23 2000 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.
- 24 2001 m. sausio 11 d. buvo atšauktas 2000 m. liepos 4 d. pranešimas.

- 25 2002 m. birželio 4 d. Sprendime *Komisija prieš Portugaliją* (C-367/98, Rink. p. I-4731) Teisingumo Teismas patenkino 1998 m. spalio 14 d. Komisijos pareikštą ieškinį dėl įsipareigojimų nevykdymo, kiek tai susiję su EB 73 b straipsnio (tapusio EB 56 straipsniu) pažeidimu. Teisingumo Teismas pripažino, kad priimdama ir palikdama galioti, visų pirma, Įstatymą Nr. 11/90 ir Dekretą-įstatymą Nr. 380/93 Portugalijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šį straipsnį.

Ginčijamas sprendimas

- 26 Iš ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 1 ir 2 punktų išplaukia, kad jis priimamas dėl 2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretų atitikties reglamento dėl koncentracijų 21 straipsniui.
- 27 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 11 punkte Komisija konstatuoja, kad vykdydami koncentraciją, apie kurią pranešta, ir siekdami nedelsiant pasidalyti įgytus aktyvus, *Secil* ir *Holderbank* įsigyja *Cimpor*. Taigi šiuo įsigijimu siekiama dviejų koncentracijų, kurias įvykdžiusi kiekviena įmonė įsigytų dalį *Cimpor*.
- 28 Dėl ginčijamo sprendimo dalies Portugalijos valdžios institucijų priimtų priemonių atitikties reglamento dėl koncentracijų 21 straipsniui ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 49 punkte Komisija pažymi, kad Portugalijos institucijos nepranešė apie jokią viešąją interesą, kurį, jų manymu, būtina apsaugoti 2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretais.

- 29 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 50 punkte Komisija pažymi, kad „(2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d.) dekretuose kaip plačiai žinomas Dekreto įstatymo Nr. 380/93 tikslas yra paminėtas akcininkų struktūrų plėtimas privatizuojamose įmonėse, siekiant stiprinti verslinius gebėjimus bei nacionalinius gamybos pajėgumus pagal Portugalijos ekonominės politikos gaires“.
- 30 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 55 punkte Komisija konstatuoja, kad šiuo tikslu nesiekama apsaugoti interesų (valstybės saugumas, žiniasklaidos pliuralizmas ir priežiūros taisyklės), laikomų teisėtais reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies antrosios pastraipos prasme.
- 31 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 56 ir 57 punktuose Komisija pripažįsta, kad Portugalijos Respublika, nepranešdama apie nagrinėjamą interesą, neįvykdė įsipareigojimų pagal reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnį. Tačiau ji vis dėl to konstatuoja, kad motyvai, kuriais grindžiami 2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretai, aiškiai išplaukia iš pačių dekretų teksto.
- 32 Šiuo klausimu Komisija ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 58 punkte pažymi, kad „argumentai, kuriais grindžiami abu koncentraciją draudžiantys sprendimai, yra paminėti antrojo dekreto tekste, pagal kurį būtina saugoti akcininkų struktūrų plėtrą privatizuojamose įmonėse, siekiant stiprinti verslinius gebėjimus bei nacionalinius gamybos pajėgumus pagal Portugalijos ekonominės politikos gaires. Abu dekretai numato sutartyje nustatytus įsisteigimo laisvės ir laisvo kapitalo judėjimo apribojimus ir negali būti laikomi pateisinamais viešąja tvarka, kaip tai pripažinta Teisingumo Teismo praktikoje. Bet kuriuo atveju Portugalijos Respublika nepateikė tokių pagrindimų. Be to, bendrasis vienodo požiūrio principas, kurio pagrindu Portugalijos Respublika priėmė savo pirmąjį dekretą, tinkamai niekaip nepapildė anksčiau nurodytų argumentų“.

- 33 Todėl Komisija ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 59 punkte daro išvadą, jog „nepriklausomai nuo to, kad Portugalijos Respublika tinkamu laiku Komisijai nepranešė motyvų, kuriais vadovaujantis buvo priimti dekretai, pagal reglamento (dėl koncentracijų) 21 straipsnio 3 dalį Komisija turi atsisakyti pripažinti jų teisėtumą“.
- 34 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 60 punkto „Išvadose“ Komisija nurodo, kad priimdama sprendimus, kuriais atsisakoma leisti įsigyti daugiau kaip 10 % *Cimpor* akcijų, Portugalijos Respublika iš tikrųjų uždraudė pranešančioms šalims įsigyti kontrolinį *Cimpor* akcijų paketą.
- 35 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 61 punkte Komisija pažymi: kadangi 2000 m. liepos 5 d. dekretas, pakeistas 2000 m. rugpjūčio 11 d., kuriuo atsisakoma leisti įsigyti daugiau kaip 10 % *Cimpor* akcijų, atrodo, nėra paremtas visuomenės saugumo, žiniasklaidos pliuralizmo ir priežiūros taisyklėmis, „Portugalijos institucijos negalėjo įsikišti bei uždrausti vykdyti Bendrijos mastu koncentracijos prieš priimdamos priemones, kurios sudaro šio dekreto dalyką, nepranešusios pagal reglamento (dėl koncentracijų) 21 straipsnio 3 dalį Komisijai apie bet kurį kitą viešąjį interesą, kurį jos norėjo apsaugoti“.
- 36 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 62 punkte Komisija pažymi, kad „reglamento (dėl koncentracijų) 21 straipsnio 3 dalis nebūtų veiksminga, jeigu Komisija, negavusi pranešimo, negalėtų nagrinėti klausimo, ar valstybės narės priimta priemonė yra pateisinama interesų, aiškiai laikomų teisėtais pagal 21 straipsnio 3 dalį. Valstybės narės, nepranešdamos Komisijai apie tokias priemones, galėtų lengvai išvengti šios tyrimo. 21 straipsnio struktūra paremta

pusiausvyra tarp valstybės narės įpareigojimo iš anksto pranešti Komisijai apie interesą, kurį jos laiko teisėtu, ir įpareigojimo Komisijai priimti sprendimą dėl tariamo intereso suderinamumo su Bendrijos teise per vieną mėnesį“.

- 37 Pagal ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 63 punktą Komisija mano, kad „galima daryti išvadą, jog nepriklausomai nuo to, ar apie priemonę buvo pranešta, pagal 21 straipsnį Komisija turi teisę priimti sprendimą, nustatantį, ar ši priemonė prieštarauja reglamente (dėl koncentracijų) nustatytam išimtinės kompetencijos principui“.
- 38 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 64 punkte Komisija daro išvadą, kad „Portugalijos institucijų priimtose priemonės, susijusios su koncentracija, apie kurią yra pranešta (ypač 2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretai), negali būti laikomos priemonėmis, skirtomis apsaugoti teisėtus interesus, suderinamus su bendraisiais Bendrijų teisės principais ir kitomis jos nuostatomis. Vadinasi, šios priemonės prieštarauja Bendrijos teisei, ypač reglamento (dėl koncentracijų) 21 straipsniui“.
- 39 Ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 65 punkte nurodoma, „kad būtų laikomasi Bendrijos teisės aktų, Portugalijos Respublika įpareigojama imtis būtinų priemonių atšaukdama nagrinėjamus dekretus“.
- 40 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnis nustato:

„Portugalijos finansų ministro 2000 m. liepos (5 d.) dekretu, pakeistu 2000 m. rugpjūčio 11 d., ginami pagrindiniai interesai, apie kuriuos, pažeidžiant reglamento

(dėl koncentracijų) 21 straipsnio 3 dalies nuostatas, nebuvo pranešta Komisijai, yra nesuderinami su Bendrijos teise“.

Dėl ieškinio

⁴¹ Portugalijos Respublika papildomai pateikia klausimą dėl ginčijamo sprendimo negaliojimo. Siekdama pagrįsti savo ieškinį, toliau ji remiasi šešiais pagrindais, išplaukiančiais atitinkamai iš:

- EB 253 straipsnio pažeidimo, kadangi nebuvo tiksliai ir pakankamai nurodytas ginčijamo sprendimo teisinis pagrindas,
- EB 253 straipsnio pažeidimo, kadangi tariamas nacionalinių priemonių nesuderinamumas su Bendrijos teise nebuvo pagrįstas,
- EB 7 straipsnio 1 dalies ir reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 1 dalies ir 3 dalies trečios pastraipos pažeidimo, kadangi Komisija nebuvo kompetentinga priimti ginčijamą sprendimą, negavusi Portugalijos Respublikos pranešimo dėl nacionalinėmis priemonėmis saugomų interesų,

- EB 220 straipsnio ir reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 1 dalies pažeidimų, kadangi Komisija, priimdama ginčijamą sprendimą negavusi minėto pranešimo, pažeidė teisminės kontrolės principą,

- EB 5 straipsnio trečios pastraipos ir proporcingumo principo pažeidimo, kadangi, pirma, Komisija neapsiribojo įvertindama tik vieną Bendrijos mastu vykdomą koncentraciją, tai yra *Holderbank/Cimpor*, ir, antra, nepaisydama pranešančiųjų šalių neveikimo, ji priėmė galutinį bei neatšaukiamą sprendimą,

- procedūros pažeidimo, kadangi, nepaisydama to, kad ji negavo pirma minėto Portugalijos Respublikos pranešimo, Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, užuot pareiškusi ieškinį dėl įsipareigojimų nevykdymo pagal EB 226 straipsnį.

Dėl prejudicinio klausimo, susijusio su ginčijamo sprendimo negaliojimu

⁴² Portugalijos Respublika tvirtina, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas pagal procedūrą, pradėtą gavus 2000 m. liepos 4 d. pranešimą. Po ginčijamo sprendimo priėmimo, 2001 m. sausio 11 d. atšaukus dekretą, procedūra buvo užbaigta, dėl ko ieškinio pagrindas, kuriuo įrodinėdama savo kompetenciją veikti pagal reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnį rėmėsi Komisija, išnyko. Todėl ginčijamas sprendimas nebegalioja.

- 43 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad pagal generalinio advokato išvados 32 ir 33 punktuose nurodytus motyvus pranešimo atšaukimas priėmus ginčijamą sprendimą jokių atveju negalėjo šio panaikinti. Todėl ginčijamas sprendimas toliau galioja, ir dėl jo Portugalijos Respublika gali paduoti ieškinį.

Dėl trečiojo, ketvirtąjo ir šeštojo ieškinio pagrindų

- 44 Trečiuoju, ketvirtuoju ir šeštuoju ieškinio pagrindais, kuriuos reikia nagrinėti pirmiausia ir kartu, Portugalijos vyriausybė iš esmės tvirtina, kad nesant Portugalijos Respublikos pranešimo dėl 2000 m. liepos 5 d. bei 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretais saugomų interesų, Komisija neturėjo kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo.

- 45 Visų pirma, sutikdama, kad 2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretais ginami interesai nepatenka į jokią reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje aiškiai nurodytą interesų grupę, Portugalijos vyriausybė pažymi, jog pagal minėtos dalies trečią pastraipą galima saugoti kitus viešuosius nacionalinius interesus, valstybei narei laikantis įpareigojimo pranešti Komisijai.

- 46 Taip būtų tik tuo atveju, kai valstybė narė praneštų Komisijai apie savo norą remtis kitais viešaisiais interesais, kad pastaroji galėtų pareikšti savo sprendimą suinteresuotai valstybei narei. Kol valstybė narė nepateikė tokio išaiškinimo, Komisija nėra

kompetentinga nuspręsti dėl interesų, nustatytų reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje.

- 47 Be to, Portugalijos vyriausybė tvirtina, kad Komisija, negavusi pranešimo, gali priimti sprendimą ne dėl to viešojo intereso, kurį nacionalinį sprendimą priėmusi institucija iš tiesų norėjo ginti.
- 48 Taip pat Portugalijos vyriausybė tvirtina, kad atsižvelgdama į tai, jog suinteresuota valstybė narė nepateikė pranešimo, Komisija negali priimti sprendimo pagal reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą, kadangi kontrolės funkciją bei teisėtumą užtikrina Teisingumo Teismas arba nacionaliniai teismai, vadovaudamiesi vidaus procedūromis. Taigi priimdama ginčijamą sprendimą Komisija pažeidė jų kompetenciją, o kartu ir minėto reglamento 21 straipsnio 1 dalį bei EB 220 straipsnį.
- 49 Be to, Portugalijos vyriausybė tvirtina, kad, išskyrus Komisijos kompetenciją priimti sprendimą pagal reglamento dėl koncentracijų, kaip pastarąjį išaiškino ši vyriausybė, 21 straipsnio 3 dalies trečioje pastraipoje numatytas sąlygas, valstybių narių pareigos pranešti arba bet kokio galimo viešųjų interesų atitikimo esmines ribas pažeidimo atveju turi būti pareiškiamas ieškinys dėl išipareigojimų nevykdymo pagal EB 226 straipsnį. Todėl priimdama ginčijamą sprendimą Komisija tiesiogiai pažeidė minėtą straipsnį bei piktnaudžiavo procedūra.
- 50 Viena vertus, reikia priminti, kad reglamentas dėl koncentracijų yra paremtas nacionalinių ir Bendrijos kontrolės institucijų tikslaus kompetencijų pasidalijimo

principu. Šio reglamento dvidešimt devintoje konstatuojamoje dalyje nustatoma, kad koncentracijos, kurioms netaikomas šis reglamentas, iš esmės priklauso valstybių narių jurisdikcijai. Atvirkščiai – tik Komisija yra kompetentinga priimti visus sprendimus, susijusius su Bendrijos mastu vykdomomis koncentracijomis (2003 m. rugsėjo 25 d. Sprendimo *Schlüsselerlag J. S. Moser ir kt. prieš Komisiją*, C-170/02 P, Rink. p. I-9889, 32 punktas).

- 51 Kita vertus, reglamentas dėl koncentracijų taip pat apima nuostatas, kuriomis teisinio tikrumo bei suinteresuotų įmonių interesų sumetimais siekiama apriboti Komisijos atliekamų koncentracijų tyrimo procedūrų trukmę. Taigi pagal šio reglamento 4 straipsnį pranešimas apie Bendrijos mastu vykdomas koncentracijas Komisijai pateikiamas per savaitę. Šio reglamento 6 ir 10 straipsnių 1 dalys numato, kad Komisija nagrinėja pranešimus iš karto juos gavusi ir paprastai ne vėliau kaip per vieną mėnesį priima sprendimą pradėti oficialų tyrimą dėl šios koncentracijos suderinamumo su bendrąja rinka. Pagal šio reglamento 10 straipsnio 3 dalį Komisija turi priimti sprendimą dėl koncentracijų, apie kurias pranešta, iš esmės ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo procedūrų pradžios. To paties straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad jei Komisija nepriėmė sprendimo <...> per nustatytus terminus <...>, laikoma, kad koncentracija buvo paskelbta suderinama su bendrąja rinka“ (pirma nurodyto sprendimo *Schlüsselerlag J. S. Moser ir kt. prieš Komisiją* 33 punktas).

- 52 Taip pat apie bet kokią kitą viešąją interesą suinteresuota valstybė narė pagal reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą turi pranešti Komisijai, o pastaroji – informuoti suinteresuotą valstybę narę apie savo sprendimą per vieną mėnesį nuo minėto pranešimo.

- 53 Iš to darytina išvada, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas siekė aiškiai apibrėžti nacionalinių ir Bendrijos institucijų galimybių įsikišti ribas ir kad jis norėjo užtikrinti koncentracijų kontrolę laikantis terminų, suderinamų su tinkamo administravimo bei verslo organizavimo reikalavimais (žr. minėto sprendimo *Schlüsselverlag J. S. Moser ir kt. prieš Komisiją* 34 punktą).
- 54 Todėl Portugalijos vyriausybės palaikomas reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos aiškinimas, pagal kurį Komisija, negavusi pranešimo apie 2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretais saugomus interesus, negalėjo priimti sprendimo dėl minėtų interesų atitikimo Bendrijos teisei, nėra priimtinas.
- 55 Iš tikrųjų, kaip tinkamai pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 51 punkte, jeigu negavusi suinteresuotos valstybės narės pranešimo Komisija galėtų tik pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų nevykdymo pagal EB 226 straipsnį, per reglamente dėl koncentracijų numatytus trumpus terminus būtų neįmanoma priimti Bendrijos sprendimo, ir dėl to padidėtų rizika, kad toks sprendimas bus priimtas tik po to, kai nacionalinės priemonės galutinai pažeidė Bendrijos mastu vykdomą koncentraciją.
- 56 Be to, pagal Portugalijos vyriausybės aiškinimą reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies trečioji pastraipa prarastų savo veiksmingumą, o tai suteiktų valstybėms narėms galimybę lengvai išvengti šioje nuostatoje nustatytos kontrolės.
- 57 Iš to išplaukia: siekiant, jog reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nenurodytų viešųjų interesų kontrolė, minėtos dalies trečiąja pastraipa patikėta Komisijai, būtų veiksminga, šiai institucijai reikia suteikti

įgaliojimus priimti sprendimą dėl tų interesų suderinamumo su bendraisiais Bendrijos teisės principais ir kitomis jos nuostatomis, neatsižvelgiant į tai, ar apie minėtus interesus buvo pranešta.

- 58 Nors be suinteresuotos valstybės narės pranešimo Komisijos uždavinys taptų neaiškesnis ir sudėtingesnis, kadangi pastarajai gali būti sunku nustatyti nacionalinėmis priemonėmis saugomus interesus, tačiau, pasak generalinio advokato pastabos jo išvados 55 punkte, Komisija visuomet turi galimybę paprašyti suinteresuotos valstybės narės pateikti informaciją. Jeigu, nepaisydama šio prašymo, valstybė narė nepateikia informacijos, Komisija gali priimti sprendimą remdamasi savo turima medžiaga (kiek tai susiję su valstybės pagalba, pagal analogiją žiūrėti 1990 m. vasario 14 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, dar vadinamo *Boussac Saint Frères*, C-301/87, Rink. p. I-307, 22 punktą).
- 59 Tačiau tokiomis kaip šios bylos aplinkybėmis, kai valstybė narė nepateikia pranešimo apie susijusiomis nacionalinėmis priemonėmis saugomus interesus, yra būtina, kad Komisija visų pirma išnagrinėtų, ar minėtos priemonės pateisinamos bent vienu iš reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje numatytų interesų. Iš tikrųjų, jeigu atlikusi šį tyrimą Komisija konstatuotų, kad valstybė narė nagrinėjamas priemones priėmė siekdama garantuoti bent vieną iš minėtoje pastraipoje išvardytų teisėtų interesų, ji neturėtų šio tyrimo tęsti ir tikrinti, ar minėtos priemonės yra pateisinamos atsižvelgiant į kitą trečioje pastraipoje numatytą viešąjį interesą.
- 60 Todėl, kaip tai išplaukia iš šio sprendimo 57 punkto, pagal reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą Komisija yra kompetentinga priimti sprendimą dėl šios dalies antroje pastraipoje nenurodytų valstybių narių saugomų viešųjų interesų suderinamumo su bendraisiais Bendrijos teisės principais bei kitomis jos nuostatomis ir negavusi suinteresuotos valstybės narės pranešimo apie šiuos interesus, galima daryti išvadą, kad priimdama ginčijamą sprendimą ši

institucija nepažeidė Teisingumo Teismo ar nacionalinių teismų kompetencijų, vadinasi, nepažeidė nei reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies, nei EB sutarties 220 straipsnio. Ji taip pat nepažeidė nei EB 226 straipsnio, nei procedūros reikalavimų.

- ⁶¹ Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, trečiasis, ketvirtasis ir šeštasis ieškinio pagrindai atmetini kaip nepagrįsti.

Dėl pirmo ieškinio pagrindo

- ⁶² Nurodydama savo pirmą ieškinio pagrindą, Portugalijos vyriausybė tvirtina, kad Komisija, pakankamai tiksliai nenurodydama ginčijamo sprendimo teisinio pagrindo, pažeidė EB 253 straipsnyje numatytą pareigą motyvuoti.
- ⁶³ Pakanka konstatuoti, kad iš ginčijamo sprendimo teksto, ypač iš jo motyvuojamosios dalies 60–64 punktų, aiškiai išplaukia, kad tas sprendimas yra pagrįstas reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies trečiąja pastraipa.
- ⁶⁴ Vadinasi, pirmas ieškinio pagrindas, kuriuo remiasi Portugalijos vyriausybė, taip pat turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo

- 65 Nurodydama savo antrą ieškinio pagrindą, Portugalijos vyriausybė prieštarauja Komisijai, kad ji nepakankamai motyvavo tariamą nacionalinių priemonių nesuderinamumą su Bendrijos teise. Ginčijamame sprendime nepateikiamas joks konkretus Portugalijos institucijų priimtose priemonėse įtvirtintų pagrindinių interesų materialinis vertinimas, paremtas faktinių ir teisinių aplinkybių, tinkamai išaiškintų pagal atitinkamą Bendrijos sistemą.
- 66 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką ir EB 253 straipsnį motyvacija turi būti pritaikyta prie nagrinėjamo akto pobūdžio, ir reikia pateikti aiškų bei nedviprasmišką aktą priėmusios institucijos pagrindimą, kad suinteresuotieji asmenys galėtų susipažinti su priimta priemone, o kompetentingas teismas – vykdyti šio akto priežiūrą. Pareiga motyvuoti turi būti vertinama atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, ypač į akto turinį, motyvų, kuriais remiamasi, pobūdį bei į interesą gauti paaiškinimus, kurį asmenys, kuriems šis aktas skirtas, arba kiti šiuo aktu tiesiogiai bei konkrečiai suinteresuotieji asmenys gali turėti. Nurodant motyvus, nėra reikalaujama tiksliai nurodyti visų svarbių faktinių ir teisinių aplinkybių sudedamųjų dalių, kadangi tai, ar akto motyvacija tenkina EB 253 straipsnio reikalavimus, turi būti vertinama atsižvelgiant ne tik į jų tekstą, bet ir į priėmimo aplinkybes bei nagrinėjamąją sritį reglamentuojančių teisės normų visumą (žr. pirmiausia 1985 m. kovo 13 d. Sprendimo *Nyderlandai ir Leeuwarder Papierwarenfabriek prieš Komisiją*, 296/82 ir 318/82, Rink. p. 809, 19 punktą; 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktą ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-301/96, Rink. p. I-9919, 87 punktą).
- 67 Iš tikrųjų ginčijamame sprendime pateikiama motyvų, dėl kurių 2000 m. liepos 5 d. ir 2000 m. rugpjūčio 11 d. dekretus grindžiančius interesus Komisija laikė nesuderinamais su bendraisiais Bendrijos teisės principais bei kitomis jos nuostatomis, santrauka.

- 68 Tačiau, kaip pastebėjo generalinis advokatas savo išvados 66 ir 67 punktuose, Komisija, nacionalinėse priemonėse identifikavusi saugomus interesus ir konstatavusi, kad jie negali būti laikomi teisėtais reglamento dėl koncentracijų 21 straipsnio 3 dalies antros pastraipos prasme, ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies 58 punkte pateikė motyvus, kurie, nors ir labai glausti, leidžia suvokti teiginius, kuriais grindžiamas aiškinimas.
- 69 Be to, generalinis advokatas savo išvados 68 punkte pažymėjo, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas esant Portugalijos vyriausybei gerai žinomoms jai pareikšto ieškinio dėl išpareigojimų neįvykdymo aplinkybėms, kuriomis buvo priimtas minėtas sprendimas *Komisija prieš Portugaliją*; be to, Portugalijos vyriausybė, net atsakydama į 2000 m. rugsėjo 21 d. Komisijos raštą, nepateikė net mažiausios nuorodos dėl nagrinėjamų nacionalinių priemonių saugomų viešųjų interesų suderinamumo su Bendrijos teise.
- 70 Atsižvelgiant į šias aplinkybes reikia pripažinti, kad ginčijamas sprendimas galėjo būti motyvuotas sutrumpintai (žr. 1975 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique ir kt. prieš Komisiją*, 73/74, Rink. p. 1491, 31 punktą ir 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 105 punktą) ir todėl jis buvo pakankamai pagrįstas (žr. minėto 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* 92 ir 93 punktus).
- 71 Iš to darytina išvada, kad trečias ieškinio pagrindas, kuriuo rėmėsi Portugalijos vyriausybė, nėra pagrįstas.

Dėl penkto ieškinio pagrindo

- 72 Pateikdama penktą ieškinio pagrindą, išplaukiantį iš proporcingumo principo pažeidimo, pirmoje jo dalyje Portugalijos vyriausybė tvirtina, kad siekdama užtikrinti Bendrijos teisės laikymąsi Komisija veikė peržengdama būtinumo ribas, ginčijamajame sprendime nurodydama, jog Portugalijos Respublika turi visiškai panaikinti 2000 m. liepos 5 d. bei rugpjūčio 11 d. dekretus ir bendrai šio sprendimo nuostatose tvirtindama, kad minėtuose dekretuose įtvirtinti pagrindiniai interesai yra nesuderinami su Bendrijos teise, nepaisant to, kad iš ginčijamo sprendimo išplaukia, jog koncentracijos, apie kurią buvo pranešta, pagrindu vyko dvi koncentracijos, tai yra *Secil/Cimpor* ir *Holderbank/Cimpor*, ir kad tik antroji koncentracija vyko Bendrijos mastu.
- 73 Antroje šio ieškinio pagrindo dalyje Portugalijos vyriausybė tvirtina: atsižvelgiant į tai, kad iš pranešančiųjų šalių prašyta informacija nebuvo gauta, koncentracijos, apie kurią buvo pranešta, tyrimo procedūra sustabdyta priimant ginčijamą sprendimą; ir kad dėl priežasties, jog jis priimtas tuo metu, kai buvo neaišku, ar tęsti procedūrą, Komisija turėjo veikti atsargiai pasirinkdama negalutinius nurodymus. Įpareigojimas atšaukti 2000 m. liepos 5 d. ir rugpjūčio 11 d. dekretus nebuvo nei pritaikytas prie siekiamų tikslų, nei su jais suderintas ir todėl pažeidė proporcingumo principą.
- 74 Dėl šio ieškinio pagrindo pirmos dalies reikia pripažinti, kad, pasak Komisijos, abi koncentracijos buvo neatsiejamai susijusios, kadangi oficialusis pasiūlymas pirkti *Cimpor* kontrolinį akcijų paketą buvo pateiktas *Secil* ir *Holderbank* per *Secilpar* siekiant pasidalyti *Cimpor* aktyvus. Todėl nebuvo įmanoma apriboti ginčijamo sprendimo poveikio *Holderbank/Cimpor* koncentracijai. Tad ginčijamame sprendi-

me Komisija teisingai pažymėjo, kad Portugalijos Respublika buvo įpareigota visiškai panaikinti 2000 m. liepos 5 d. bei rugpjūčio 11 d. dekretus ir bendrai paskelbė, kad minėtais dekretais ginami interesai neatitinka Bendrijos teisės.

- 75 Dėl antros to paties ieškinio pagrindo dalies pakanka konstatuoti, kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 74 punkte, kad Komisija galėjo teigti, jog dėl 2000 m. liepos 5 d. ir rugpjūčio 11 d. priimtų dekretų pranešančiosios šalys bent iš dalies veikė pasyviai, todėl ypač buvo svarbu bei skubu, kad institucijos įsikišimas būtų galutinis.
- 76 Iš anksčiau pateiktų pastabų išplaukia, kad penktas ieškinio pagrindas taip pat nėra pagrįstas.
- 77 Kadangi nė vienas iš ieškinio pagrindų nėra pagrįstas, ieškinys atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 78 Pagal Darbo reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė savo pareiškimuose. Kadangi Komisija prašė priteisti išlaidas ir Portugalijos Respublika pralaimėjo, pastaroji turi padengti išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

TEISINGUMO TEISMAS (plenarinė sesija)

nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš Portugalijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Skouris

Jann

Timmermans

Rosas

Gulmann

Puissochet

Cunha Rodrigues

La Pergola

Schintgen

Colneric

van Bahr

Paskelbta 2004 m. birželio 22 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Sekretorius

Pirmininkas

R. Grass

V. Skouris